

Akụkọ Nzuzo nke Amaokwu Nke Iri Anọ - Nomba Nke Iri Atọ na Abụọ

Ezekiel Isi nke Iri na Atọ

Jeff Pippenger

2026-10-02

Ozi ịdọ aka ná ntị dị n'akwụkwọ Ezekiel bụ “ihe ịrịba ama nke nnọchibido.” Mgbe nnọchibido ahụ malitere, nwunye Ezekiel nwurụ, e nyekwara Ezekiel iwu ka ọ ghara iru uju n'ihu ọnwụ ya. Ọnwụ ya, ya na enweghị iru uju Ezekiel n'ihu ọnwụ ya soro, nọchiri anya nnọchibido ahụ na mbibi Jerusalem nke na-abịa nso. Omume ya na ọnwụ ya bụ ihe ịrịba ama nke ịdọ aka ná ntị, na-anọchite ụdị ihe ịrịba ama ịdọ aka ná ntị ga-adị n'ọdinihu nke Jizọs kwupụtara, dika “ihe arụ nke mbibi.”

Ya mere, mgbe unu ga-ahụ ihe arụ nke mbibi ahụ, nke Daniel onye-amụma kwuru okwu ya, ka o guzo n'ebe nsọ, (onye ọ bula na-agụ ya, ya ghọta). Matiu 24:15.

Mgbe a dọbara akara agha ndị Rom n'ime ogige ụlonsọ ahụ, ndị Kraịst nọ na Jerusalem ga-agbapụ n'obodo ahụ. Ndị àmà abụọ nke ihe ịrịba ama nke mbibi Jerusalem na-eme ka ịdị njoy nke imata “ihe ịrịba ama” ahụ tupu nnọchibido ahụ pụta ihè, ma mmụọ nsọ nke mkpughe na-akọwakwa ọzọ na ndị àmà abụọ ahụ nwere “ọrụ ha kpomkwem kari” n'ubochi ikpeazụ. N'ikọ banyere ịdọ aka ná ntị Kraịst banyere mbibi Jerusalem n'ihe metụtara Ezekiel na Jọn ịbụ n'ohụu nke ụlonsọ, Nwanneanyi White dere:

“N'agbanyeghị na amụma ndị a nwetara mmezu n'uzọ akụkọ n'oge mbibi nke Jerusalem, ha nwere ngwa dīkwuo kpomkwem n'ubochi ikpeazụ.

“Anyi na-eguzo n'onye ụzọ nke nnukwu na ihe omume ndị dị nsọ. Amụma na-emezu ngwa ngwa. Onyenweanyi nọ n'onye ụzọ. N'oge na-adighi anya, a ga-emepe n'ihu anyi oge nke mmasi di ukwu nke ga-emetuta ndi niile di ndu. A ga-akpoliteghachi esemokwu ndi gara aga; esemokwu oheru ga-ebili. Ihe ngosi ndi a ga-eme n'owa anyi abughidi ihe e cheputala nro banyere ha ugbu a.” Testimonies, volume 5, 753.

N'isi nke anọ, e nyere Ezekiel ntuziaka ka o mee ihe atụ amụma nke na-emesi ‘ihe ịrịba ama nke nnọchibido’ ike. Ezekiel mere ihe atụ amụma ugboro ise n'akwụkwọ ya nke ụmụnne ya juru ihu. Ezekiel gwara ụmụnne ya okwu ugboro ise, ma ha juru inu. Ihe atụ amụma ndi o mere na ozi ya na-egosi otu igwe umu agboghọ ise ndi nzuzu, ndi juru inata mmuba nke ‘omuma’ nke jikotara ya na ihe atụ amuma ya na okwu ya. Okwu ndi ahụ na ihe atụ amuma ndi ahụ jikoro kpomkwem na mbibi nke Jerusalem, nke nwere “ngwa kpomkwem kari n'ubochi ikpeazụ.”

Gị onwe gị kwa, nwa nke mmadu, were otu tail, dobe ya n'ihu gị, ma see obodo ahụ n'elu ya, ya bụ Jerusalem: ma gbaa ya gburugburu n'agha, wukwaa ebe ewusiri ike imegide ya, ma kwakoba aja mgbidi imegide ya; tinye kwa ogige ndi agha imegide ya, ma dobekwa ebule-agma gburugburu ya. Ozokwa, wereere onwe gị ite igwe, ma debe ya ka ọ buru mgbidi igwe n'etiti gị na obodo ahụ: ma chere ya ihu, a ga-anochibido ya, gị onwe gị ga-anochibido

ya. Nke a ga-abụ ihe irịba ama nye ụlọ Izrel.

Dina kwaa onwe-gi n'akuku aka-ekpe-gi, were kwa ajọ omume nke ulo Israel bokwasie ya: dika ọnụọgụgụ ụbọchị nile i ga-edina n'elu ya, otu a ka i ga-ebu ajọ omume ha. N'ih i na etinyewo m n'aru gi arọ nke ajọ omume ha, dika ọnụọgụgụ ụbọchị si dị, narị ụbọchị atọ na iri itoolu: otu a ka i ga-ebu ajọ omume nke ulo Israel. Ma mgbe i mezuru ha, dina ọzọ n'akuku aka-nri-gi, i ga-ebukwa ajọ omume nke ulo Juda ụbọchị iri anọ: ekenyewo m gi ụbọchị ọ bula ka ọ bụrụ otu arọ. Ya mere i ga-eche iru gi ihu n'ebe nnọchibido Jerusalem di, ogwe-aka-gi agaghakwa ekpuchi, i gābu amuma megide ya. Ma, le, M gātukwasi gi agbụ, i gaghi-esi kwa n'otu akuku tugharia gaa n'akuku ọzọ, rue mgbe i mechara ụbọchị nile nke nnọchibido-gi. Ezekiel 4:1–8.

Ihe Irịba Ama

Okwu ahụ bụ “ihe irịba ama” di ugboro itoolu n'akwukwọ Ezikiel. N'isi nke anọ, nnọchibido Jerusalem bụ “ihe irịba ama” nye ụlọ Izrel. N'isi nke iri na abuo, Ezikiel ọzọ bụ “ihe irịba ama” nke na-egosi nnọchibido na mbibi Jerusalem.

Nwa nke mmadu, i bi n'etiti ụlọ nnupu-isi, nke nwere anya ihu, ma ha anaghị ahụ; ha nwere ntị inu, ma ha anaghị anu: n'ih i na ha bụ ụlọ nnupu-isi. Ya mere, gi onwe gi, nwa nke mmadu, dozierenu onwe gi ihe njem mbupu, wee puo n'ehihie n'ihu ha; i ga-esi n'ebe gi kwaga ebe ọzọ n'ihu ha: o nwere ike ibu na ha ga-atule ya, n'agbanyeghi na ha bụ ụlọ nnupu-isi. Mgbe ahụ, i ga-ebuputa ihe gi n'ehihie n'ihu ha, dika ihe njem mbupu: ma i ga-apu n'anyasi n'ihu ha, dika ndi na-apu n'ime ndoro-n'agha. Gwuo mgbidi ahụ n'ihu ha, werekwa ya puta site n'ebe ahụ. N'ihu ha ka i ga-ebu ya n'ubu gi, werekwa ya puta n'oge chi jiri; i ga-ekpuchi ihu gi, ka i ghara ihu ala: n'ih i na emewo m gi ihe irịba ama nye ụlọ Izrel. Ezekiel 12:2–6.

Mgbe ụlọ nnupuisi ahụ huru ilu ahụ e mere n'omume, ha amataghị ihe ọ putara, ya mere, ha rioro Ezikiel ka ọ kowaa ya.

Nwa nke mmadu, ụlọ Izrel, ụlọ nnupuisi ahụ, ọ sghi gi, Gini ka i na-eme? Gwa ha, Otu a ka Onye-nweanyi Jehova kwuru; ibu a metutara onye-isi no na Jerusalem, na ụlọ Izrel niile ndi no n'etiti ha. Kwuo, Abụ m ihe-iriba-ama unu: dika m mere, otu a ka a ga-eme ha: ha ga-ebupu onwe ha, laa n'agha-mkporo. Ezikiel 12:9–11.

Nnọchibido Jerusalem bụ ihe irịba ama nye ndi Chineke n'ubochi ikpeazu.

“Onye ọ bula n'ime ndi amuma ochie ahụ kwuru okwu nke pere mpe maka oge nke ha karịa maka oge anyi, nke mere na amuma ha ka di ire n'ebe anyi no. ‘Ugbu a ihe ndi a niile mere ha ka ha buru ihe atụ: e dekwara ha maka ido aka ná ntị anyi, ndi ogwugwu nke uwa biakwutere.’ 1 Ndi Korint 10:11. ‘O bughị nye onwe ha, kama ọ bụ nye anyi ka ha na-eje ozi n'ihe ndi ahụ, bụ ndi e kwusara unu ugbu a site n'aka ndi kwusara unu ozi oma site na Mmuo Nso nke e zitere si n'eluigwe; ihe ndi mmuo ozi na-achosi ike ilebanye anya n'ime ha.’ 1 Pita 1:12....”

“Baibul achikotala ma kee akunuba ya onu maka ogbo ikpeazu a. Ihe omume ukwu niile na mmemme di nso nke akuko ihe mere eme nke Agba Ochie abwo, ma na-aga n'ihu ibu, ihe ndi na-eme ọzọ n'ime nzuko n'ubochi ikpeazu ndi a.” Selected Messages, book 3, 338, 339.

N'Ubọchị A Nnọọ Otu A

Ezikiel, n'ilu nke e mere eme nke “nnọchibido na mbibi nke Jerusalem,” bụ ihe iriba ama nye ndị nke Chineke n'ubọchị ikpeazu.

Ozokwa, n'afọ nke itoolu, n'onwa nke iri, n'ubọchị nke iri nke onwa, okwu nke Onyenwe anyị biakwutere m, si, Nwa nke mmadu, deere onwe gi aha ubochi a, obuna nke otu ubochi a; eze Babilon ebiliwo imegide Jerusalem n'otu ubochi a.

Kwuo ilu gwa ulo nnupuisi ahụ, si ha, Otú a ka Onye-nwe Chineke kwuru: Dọba ite ahụ n'ọkụ, dobekwa ya, wunyekwa mmiri n'ime ya: Chikotanụ ibe ya n'ime ya, ee, ibe oma o bula, apata na ubu; juputanụ ya n'okpukpu ndi kachasi mma. Were nke kasi mma n'igwe anụ ụlọ, kpọkwa okpukpu ndi ahụ n'okpuru ya oku, mee ka o sie nke oma, ka ha siekwa okpukpu ya n'ime ya. Ya mere, otú a ka Onye-nwe Chineke kwuru; Ahuhu ga-adiri obodo obara ahụ, ite ahụ nke ure ya di n'ime ya, nke ure ya esikwaghi n'ime ya puo! Weputanụ ya ibe site n'ibe; ka a ghara itu nza n'elu ya. N'ihia na obara ya di n'etiti ya; o dobara ya n'elu nkume di larii; o wusighi ya n'ala, ka aja kpuchie ya; Ka o wee mee ka iwe bilie were bia imegwara; etinyewo m obara ya n'elu nkume di larii, ka e wee ghara ikpuchi ya.

Ya mere, otu a ka Onye-nwe-anyi Jehova kwuru: Ahuhu diri obodo obara! M ga-eme ka ikpo nku a ga-eji gbaa oku buru ibu. Kpokwasi nku, mune oku, sie anu ahụ nke oma, tinyekwa ya ose nke oma, ka a kpokwa okpukpu ahụ oku. Mgbe ahụ dobe ya n'efu n'elu icheku ya, ka ola kopa ya wee kpoo oku ma gbaa, ka e wee mee ka adighi ocha ya gbazee n'ime ya, ka e wee kpochapu ufufu ya. O jiri ugha mee onwe ya ike ogwugwu, ma nnukwu ufufu ya esiteghi n'ime ya puta: ufufu ya ga-adi n'ime oku. N'adighi ocha gi ka ajo omume ru ru aru di: n'ihia na asachapurula m gi, ma i meghi ka i di ocha, a gaghị emekwa ka i di ocha ozo n'adighi ocha gi, ruo mgbe m ga-eme ka onuma m zuru ike n'ahụ gi. Mụ onwe m, Jehova, ekwuola ya: o ga-emezu, m ga-emekwa ya; agaghị m alaghachi azu, agaghị m ebere, agaghikwa m echeghari; di ka uzọ gi si di, na di ka omume gi si di, ka ha ga-esi kpee gi ikpe, ka Onye-nwe-anyi Jehova kwuru.

Okwu nke Onyenwe anyi biakwutekwara m, si, Nwa nke mmadu, lee, ana m eji otiti napu gi ihe anya gi na-achosi ike: ma i gaghị akwa uta, i gaghikwa ebe akwa, anya mmiri gi agaghikwa asoda. Zere iti mkpu, emela iru uju n'ihia ndi nwuru anwu; kee ihe icho mma nke isi gi n'isi gi, yikwasikwa akpukpo ukwu gi n'ukwu gi, ekpuchikwala egbugbere onu gi, erikwala achicha ndi mmadu. Ya mere, agwara m ndi mmadu okwu n'ututu; ma na mgbede nwunye m nwuru; emekwara m n'ututu dika e nyere m iwu. Ndi mmadu wee si m, I gaghị agwa anyi ihe ihe ndi a bu n'ebe anyi no, ebe i na-eme otu a?

Mgbe ahụ, azara m ha, si, Okwu nke Onyenwe anyi biakwutere m, na-asị, Gwa ụlọ Izrel okwu, si, Otú a ka Onye-nwe-ayi Jehova kwuru: Lee, aga m emeru ebe nsọ m, idi ebube nke ike unu, ochicho nke anya unu, na ihe mkpuru obi unu ji omiko ele; umu unu ndi ikom na umu unu ndi inyom unu hapuru ga-adakwa n' mma-agma. Unu ga-emekwa di ka m mere: unu agaghị ekpuchi egbugbere onu unu, unu agaghị erikwa achicha nke ndi mmadu. Okpu unu ga-adikwa n'isi unu, akpukpo ukwu unu adikwa n'ukwu unu: unu agaghị akwa akwa ma o bu bee akwa; kama unu ga-ala n'iyi n'ihia ajo omume unu, na-eru uju, onye na ibe ya. N'otu a, Ezikiel bu ihe

irịba ama nye unu: dika ihe niile o mere si dị, otu ahụ ka unu ga-eme: ma mgbe nke a bịara, unu ga-ama na Abụ m Onye-nwe-ayi Jehova. Ezikiel 24:1–24.

Ezikiel bụ ihe irịba ama nke na-egosi mmalite nnọchibido ahụ na mbibi ikpeazụ nke Jerusalem, ma emesia; ndọta n'agha nke ndị otu ụka Seventh-day Adventist nke Laodisia.

“Mgbe Kraịst lere anya site n'elu ugwu Olivet, O hụrụ ọnọdụ ihe ndị a dị otu a n'ime nzuko ụka nile. Ịdọ aka ná ntị ndị a na-erute ndị niile na-eso n'ụzọ ndị mmadụ nke Jerusalem, ndị natara nnukwu ihè dị otu ahụ. E debere ndị a n'ihu anyị dika ịdọ aka ná ntị. Site n'ijụ ịdọ aka ná ntị nke Chineke n'ubochi anyị a, mmadụ na-emegharị mmehie Jerusalem. Onyenweanyị na-ahụ ihe onye ọrụ mmadụ na-adighi ahụ ma na-agaghị ahụ—nsonaazụ nke aghughọ na atumatụ mmadụ nile dị na Battle Creek. O meela ihe niile Chineke puru ime. O mere ka ihè gbaa n'ihu anyị ndị mmadụ, ka mmehie ha ghara iru okè ebe a pughizi inwe nchegharị. Ma site n'oge dị ogologo nke ipụ n'ụkpụrụ ziri ezi na ezi omume, mmadụ etinyela onwe ha n'ọnọdụ ebe a naghị aghọta ihè na eziokwu, ikpe ziri ezi na ebere. Ụzọ omume a aghowo akụkụ nke ọdịdị ha n'onwe ya.” Testimonies, volume 8, 68.

Ndị Àmà Abụọ nke Alfa na Omega

Ezikiel e mere ka ọ bụrụ onye ogbi n'ụzọ kariri nke mmadụ, a kpokwara ya oku na mgbe Jerusalem dara, ọ ga-enwekwa ike ikwu okwu ozo, nakwa na n'oge ahụ ọ ga-abụ “ihe irịba ama.” Ezigbo na Ezikiel erughị uju n'ihie ọnwụ nwunye ya gosiputara ihe irịba ama alfa n'mmalite nke nnọchibido ahụ, ma imeghe ọnụ Ezikiel mgbe Jerusalem dara bụ ihe irịba ama omega. A na-eji ihe irịba ama n'mmalite na na njedebe akara nnọchibido ahụ ruo na mbibi. N'ime otu ihe atụ ahụ, a na-egosikwa akaebe nke abụọ banyere ihe irịba ama alfa na omega, ebe ọnwụ nke “ihe ọchịchọ nke anya Ezikiel” bụ alfa, ma ọnwụ nke “ihe ọchịchọ nke anya” nke ndị mmadụ bụ ihe irịba ama omega nke oge ahụ. Oge nke otu afọ na okara nwere ndị akaebe abụọ banyere alfa na omega. Ọnwụ nwunye Ezikiel nọchiri anya ndọta n'agha na nzọụkwụ-aka-ala nke usuu ndị agha, ma ọnwụ omega nke Jerusalem nọchiri anya nzọụkwụ-aka-ala nke ebe nsọ.

Ya mere, Izikiel bụrụ unu ihe irịba ama: dika ihe nile o meworo, otu ahụ ka unu ga-eme: ma mgbe nke a bịara, unu ga-ama na Abụ m Onyenwe anyị Chineke. Ozokwa, gi onwe gi, nwa nke mmadụ, ọ gaghi abụ n'ubochi ahụ mgbe M wepuru n'aka ha ike ha, ọnụ nke ebube ha, ọchịchọ nke anya ha, na ihe ahụ nke ha tukwasiri uche ha, umu ha ndi ikom na umu ha ndi inyom, Na onye ahụ nke gbapuru n'ubochi ahụ ga-abia kwute gi, ime ka i jiri nti gi nu ya? N'ubochi ahụ ka a ga-eme ka ọnụ gi meghee nye onye ahụ nke gbapuru, i ga-ekwukwa okwu, i gaghi kwa abuzi ogbi ozo: i ga-abukwara ha ihe irịba ama; ha ga-amakwa na Abụ m Onyenwe anyị. Izikiel 24:24–27.

Ọnwụ Isii

Ọnwụ nwunye Izikiel na-akara mmalite nke nnọchibido na ọnwụ Jerusalem, onye n'amuma bụ nwunye Kraịst, ma na-egosikwa iwu Ụka banyere Sọnde nke na-abia n'oge na-adighi anya, nke oge e ji nnọchibido ahụ nọchite anya ya na-ebute ụzọ ya. Oge nnọchibido ahụ na mbibi ahụ bụ akara-uzọ abụọ di iche iche, ọ bụ ezie na ha jikoro onwe ha ozugbo. Nnọchibido ahụ bụ oge, mbibi ahụ bukwa otu ebe n'oge. Mbibi ahụ bụ iwu Sọnde nke oge nhazi oyiya anụ ọhia na-ebute ụzọ ya.

Oge oyiya anụ ọhịa ahụ na-ejedebe n'akara anụ ọhịa ahụ. Mgbe Jizọs kọwara ihe ịrịba ama nke mbibi Jerusalem na Matiu isi nke iri abụọ na anọ, O kpọturukwa ụbọchị Noa aka.

Ma dika ụbọchị ndị Noa dị, otu a ka ọbibia Nwa nke mmadụ ga-adikwa. N'ihia na dika n'ụbọchị ndị ahụ tupu iju mmiri bịa, ha nọ na-eri ma na-anụ ihe ọhụrụ, na-alụ di ma na-enye n'alụmdi na nwunye, ruo ụbọchị Noa batara n'ugbo ahụ, Ha amaghikwa ruo mgbe iju mmiri ahụ bịa, buru ha niile pụ; otu a ka ọbibia Nwa nke mmadụ ga-adikwa. Matiu 24:37–39.

N'ụbọchị Noa, emechiri ụzọ nke oge amara, si otú a na-anọchi anya iwu Sọnde nke na-abia ngwa ngwa, nke a na-anọchikwa anya ya site n'imechi ụzọ ahụ n'ụbọchị Oktoba 22, 1844. Oge ahụ sitere na nzukọ ọmụma ogige Exeter nke August 12–17 n'afọ 1844, na-anọchi anya oge amụma nke na-eduga n'ụzọ e mechiri emechi.

N'ụbọchị Noa, Noa nọchiri anya mmụọ-ozị nke atọ, ma mmụọ-ozị nke atọ rutere n'ọnụ ụzọ e mechiri emechi nke Oktoba 22, 1844. N'ụbọchị Noa, nke dika Jizọs siri kwuo ga-adị ka “ọbibia nke Nwa nke mmadụ,” mmụọ-ozị atọ nke Mkpughe iri na anọ dugara n'ọnụ ụzọ e mechiri emechi. William Miller nọchiri anya ozị nke mmụọ-ozị mbụ, e wee jiri Inọk n'ụbọchị Noa tụọ ya atụ. Jud na-akọwapụta ozị Inọk dika ihe yiri ozị Miller.

Enọk kwa, onye nke asaa sitere n'aka Adam, buru amụma banyere ndị a, si, Lee, Onyenwe anyị na-abia ya na puku iri nke ndị nsọ Ya, Ikpe ikpe n'elu mmadụ niile, na ikwe ka ndị nile na-adighi asopuru Chineke di n'etiti ha mata ọrụ nile ha nke enweghi nsopuru Chineke nke ha ruru n'enweghi nsopuru Chineke, na okwu ike nile ndị mmehie na-adighi asopuru Chineke kwuru megide Ya. Jude 1:14, 15.

Ozi mbụ nke mmụọ-ozị Miller kwusara “ikpé” ahụ di ka e sere onyinyo ya n'ozị Inọk. A kọwara mmalite Inọk dika ibụ “onye nke asaa site n'aka Adam.” Ozi Miller bidoro ma kwusị na mbata nke “oge asaa” megide alaeze ugwu, ma afọ iri anọ na isii ka e mesiri mmụọ-ozị nke atọ bjarutere n'October 22, 1844 mgbe “oge asaa” ahụ megide alaeze ndida mezuru. Ma Inọk ma Miller, ndị bụ ndị-ozị nke awa ikpe, malitere site n'ikọwaputa ọnuogu asaa. Oge ahụ nke malitere na Inọk, onye nke asaa, kwusiri na ụbọchị asaa nke ụmụ anụmanụ banyere n'ugbo ahụ ruo mgbe e mechiri ụzọ ahụ n'ụzọ kariri nke mmadụ. Jizọs na-egosi njedebe mgbe niile site na mmalite.

Inok mụrụ Metusela, onye n'aka nke ya mụrụ Lemek. Lemek na Metusela nọchiri anya ozị nke mmụọ-ozị nke abụọ, nakwa ozị nke mkpu etiti abali. Mkpu etiti abali gara n'ihu ruo n'ọnụ ụzọ e mechiri emechi, ya mere a nọchiri ya anya site na Metusela, onye nwurụ n'afọ idei mmiri ahụ. Lemek nọchiri anya ozị nke mmụọ-ozị nke abụọ, Lemek wee nwụọ afọ ise tupu idei mmiri ahụ. Afọ ise ndi ahụ site n'onwu Lemek ruo n'onwu Metusela mgbe ọnụ ụzọ ahụ mechiri emechi, bụ onyinyo nke ọnwụ nke nwanyị Ezikiel luru, nke kporo akara mmalite nke oge ahụ nke dugara n'onwu nke nwanyị Kraist luru, nke Metusela nọchiri anya ya.

Inok nọchiri anya mmụọ-ozị mbụ nke bịa n'afọ 1798, Lamek nọchiri anya mmụọ-ozị nke abụọ nke bịa n'ụbọchị Eprel 19, 1844, Metusela kwa nọchiri anya mkpu etiti abali site na Exeter ruo n'ọnụ ụzọ e mechiri emechi nke Oktoba 22, 1844, nke Noa nọchiri anya ya. Afọ ise ahụ site n'onwu Lamek ruo n'onwu Metusela nọchiri anya otu afọ na okara site na 587 BC ruo 586 BC. Afọ ise ahụ site na Lamek ruo Metusela nọchiri anya afọ ise site na 1448 ruo 1453.

N'ubochi Oktoba 31, 1448, Jon Palaiologos nwuru, nwanne ya nwoke, Constantine nke iri na otu, (Constantine ikpeazu ahụ), wee choo ka ike Alakuba ndi Toki nye ya ikike irigoro n'ocheeze nke Rom owuwa anyanwu. Ndo onwe ya n'okpuru ha n'ubochi Julai 27, 1299, mezuru afọ nari otu na iri ise nke abuo nke Mkpughe isi nke itoolu, dika e deputara ya n'amaokwu nke iri. Afọ ise mgbe Jon Palaiologos nwusiri, nwanne ya nwoke Constantine nke iri na otu nwuru n'elu mgbidi Constantinople ka Mehmed nke Abuo meriri alaeze Byzantium nke Rom owuwa anyanwu. Mehmed bu mgbaghari aha Mohammed n'asusu Toki, ya mere onwu Mohammed mbu n'afọ 632, nke malitere amuma mbu nke afọ nari otu na iri ise nke Mkpughe isi nke itoolu, (nke di n'amaokwu nke ise), ma nke kwusiri site n'onwu Constantine ikpeazu ahụ n'aka "Mohammed nke Abuo" afọ nari asato na iri abuo na otu ka e mesiri. Afọ ise tupu onwu ya, Mohammed buru amuma mbibi nke Rom, e mezuwara ya site n'aka onye Toki aha ya bu Mohammed nke Abuo.

Konstantin nke ikpeazu, onye nke iri na otu, nwuru n'agha Constantinople, si otu a gosi afọ ise site n'onwu nwanne ya nwoke Jon ruo n'onwu ya. Afọ ise ndi ahụ ka e ji afọ ise ahụ site n'onwu Lamek, nwa ahụ, ruo n'onwu Metusela, nna ya, afọ ise ka e mesiri mgbe e mechiri uzọ nke ugbo ahụ, mee ihe atụ. N'ihia ya, onwu nwunye Izikiel ka e ji onwu Lamek mee ihe atụ, ma onu ha abuo na-enye akaebe banyere onwu Jon Palaiologos na 1448. Onwu Metusela sochirinụ kwekoro n'onwu nwunye Kraist na mbibi Jerusalem na 586 BC, ma onu ha abuo kwekoro n'onwu Konstantin nke iri na otu.

Ndịamà atọ nke oge amuma nke na-amalite ma na-akwusi n'onwu, na-egosi oge e si emeputa oyiya nke anu ohia ahụ nke na-ejedebe n'akara nke anu ohia ahụ, o na-adabakwa n'ikwusa mkpu etiti abali n'akuko ihe mere eme nke ndi Millerait na imeputa oyiya nke anu ohia ahụ nke na-ejedebe n'akara nke anu ohia ahụ n'akuko ihe mere eme anyi ugbo a. Mgbe akara nke anu ohia ahụ mezuru n'iwu Sonde nke na-abia n'oge na-adighi anya, "ikwu okwu" amuma ahụ na-abia n'ikweko na Ezikiel inwe ike "ikwu okwu" site n'uche nke ya mgbe e bibiri Jerusalem.

Ikwu okwu

N'iwu Sonde, nke mbibi Jerusalem na-anochi anya ya, a na-akara ikwu amuma nke United States akara di ka onye amuma ugha si ekwu okwu dika dragon.

M wee hu anu-ohia ozo ka o si n'ala na-ariputa; o nwekwara mpi abuo di ka nwa aturu, o na-ekwu kwa dika dragon. Mkpughe 13:11.

N'iwu Sonde, Belem tiri inyinya-ibu ya ihe nke ugboro nke atọ, mgbe ahukwa inyinya-ibu ahụ kwuru okwu.

Onyenwe anyi meghere onu inyinya ibu ahụ, o wee si Belam, Gini ka m mere gi, nke mere i ji tie m ugboro atọ ndi a? Belam wee si inyinya ibu ahụ, N'ihia na i mere m ihe ochi: a si na mma agha di n'aka m, n'ezie ugbo a agaara m egbu gi. Inyinya ibu ahụ wee si Belam, O bughị m bu inyinya ibu gi, nke i na-agba kemgbe m ghorọ nke gi ruo taa? o nweela mgbe m ji eme gi otu a? O wee si, Mba. Onu Ogugu 22:28-30.

Onye-amuma ugha na-ekwu okwu n'iwu Uka nke Ubochi Sonde, ma Alakuba kwa na-ekwu okwu n'iwu Uka nke Ubochi Sonde. Ha abuo bu, n'amuma, ndi amuma ugha. N'iwu Uka nke Ubochi

Sonde ka “ohụ” Habakkuk ahụ nke gbuuru oge, na-ekwu okwu.

N’ihi na ohụ ahụ ka bụ maka oge a kara aka, ma n’ogwugwu ya ọ ga-ekwu okwu, ọ gaghi aghakwa ugha: ọ bụrugodi na o gbuo oge, chere ya; n’ihi na ọ ga-abia n’ezie, ọ gaghi egbu oge. Habakkuk 2:3.

Habakkuk bụ ezi onye-amụma nke na-ekwu okwu n’iche megide ndị amụma ugha. “Ohụ” Habakkuk na-ekwu okwu site n’onye Ezekiel, onye bụbu onye ogbi, onye e mesiri meghere onye ya. E nyere Jeremaya nkwa nke ibụ onye Chineke.

Gini mere ihe mgbu m ji buri nke na-adigide adigide, onya m kwa buri nke a na-apughị igwọ, nke juru ka a gwọ ya? I ga-aburiri m kpamkpam dika onye ugha, na dika mmiri nke na-agwu? Ya mere, otu a ka Onyenwe anyi kwuru, O buri na i laghachite, mgbe ahụ ka M ga-eme ka i loghachi ozo, i ga-eguzokwa n’ihu M: ma ọ buri na i si n’ihe ruru aru weputa ihe di oké onye ahia, i ga-adị ka onye M: ka ha loghachikwute gi; ma gi onwe gi alaghachikwutela ha. Jeremaya 15:18, 19.

N’iwu Sonde, onwa itoolu ahụ nke nkịti Zacharias kwusiri mgbe o kwuru okwu ma kwado na aha nwa ya ga-abu Jon. Zacharias nochiri anya ndi ndu na-ekweghi okwu nke mmuo ozi nke ato, Jon wee nochiri anya ngaghari Ilaija, uka nke ga-ebute Mbibia nke Abuo nke Kraist.

Zekaraya wee si mmuo-ozi ahụ, Olee ihe m ga-eji mara nke a? n’ihi na abụ m agadi nwoke, nwunye m kwa emeela agadi nke ukwu. Mmuo-ozi ahụ wee zaa si ya, Abụ m Gabriel, onye na-eguzo n’ihu Chineke; e zigakwara m ka m gwa gi okwu, ma gosi gi ozi oma ndi a. Ma, lee, i ga-abu ogbi, ghara inwe ike ikwu okwu, ruo ubochi a ga-emezu ihe ndi a, n’ihi na i kweghi okwu m, ndi a ga-emezu n’oge ha.

Ndi mmadu nokwa na-eche Zekaraya, ha wee juo anya na o jidere ogologo oge n’ulo nsọ ahụ. Ma mgbe ọ putara, o nweghi ike ikwu okwu nye ha; ha wee ghota na ọ hụwo ohụ n’ulo nsọ ahụ; n’ihi na ọ na-emere ha ihe iriba ama, ma ọ nogide buri onye ogbi. Luk 1:18–22.

Zakaraias bụ nke ogbakọ ndi nchuaa nke asato.

N’ubochi Herod, eze Judia, e nwere otu onye nchuaa aha ya bu Zekaraya, onye nke otu Abaya: nwunye ya sokwa n’umu nwanyi Eron, aha ya bu Elizabet. Ha abuo kwa bu ndi ezi omume n’ihu Chineke, na-eje ije n’iwu niile na ukpuru nile nke Onyenwe anyi n’enweghi uta. Ha enwebeghi nwa, n’ihi na Elizabet bu nwanyi aga, ha abuo kwa eruola agadi nke ukwu. O wee ruo, mgbe ọ na-arụ ọrụ nchuaa n’ihu Chineke dika usoro otu ya si di, di ka omenala ọrụ nchuaa si di, nza dakwasiri ya isure ihe na-esi isi uto mgbe ọ banyere n’ulo nsọ nke Onyenwe anyi. Ma igwe mmadu niile no n’ezi na-ekpe ekpere n’oge isure ihe na-esi isi uto. Luk 1:5–10.

Ndi amuma niile na-anochi anya ubochi ikpezu, ma Zekaraya batara n’ulo nsọ, di ka Ezekiel mere. O bu onye nke usoro nke asato n’etiti ndi nchuaa, nke na-akara ihe nnochianya nke mkpuru obi asato no n’ugbo Noa ndi si n’uwa ochie gafee banye n’uwa ohuru. Ma ya na nwunye ya abuo bu ndi na-enweghi ntupo, ma Zekaraya ga-enwe obi abuo n’okwu Gabriel. Mmeghari Millerite malitere dika ndi Filadelfia (ndi na-enweghi ntupo) ma gbanwee buri ndi Laodisia n’afọ 1856. N’ubochi ikpezu, ozi nke mmuo ozi ahụ bu ozi nke mmuo ozi nke ato, ma ozi Gabriel nye

Zekaraya na-anọchi anya ozi nke mmụọ ozi nke atọ, ma burukwa ozi Elaija, dika a na-anọchi anya ya n'aka Jón Baptist.

Mmụọ-ozi nke Onyenwe anyị wee pụta ihè n'ihu ya, ka o guzo n'aka nri ebe-ichu-àjà nke ihe-esi isi oma. Ma mgbe Zekaraia hụrụ ya, obi toro ya ụjọ, egwu wee dakwasị ya. Ma mmụọ-ozi ahụ sirị ya, Atula egwu, Zekaraia; n'ihì na a nwo ekpere gị; nwunye gị Elizabet ga-amurị gị nwa nwoke, i ga-akpokwa aha ya Jón. I ga-enwekwa ọnụ na obi-uto; otutu mmadu ga-anurikwa ọnụ n'ihì omumu ya. N'ihì na o ga-abu nnukwu onye n'anya Onyenwe anyị; o gaghi anu mmanya ma o bu ihe onunụ siri ike; a ga-emekwa ka o juputa na Mmụọ Nso obuna site n'afọ nne ya. Otutu n'ime umu Izrel ka o ga-eme ka ha laghachikwute Onyenwe anyị bu Chineke ha. O ga-ebukwa ụzọ n'ihu Ya n'ime mmụọ na ike Elaija, ime ka obi nna dighachi n'ebe umu nọ, na ime ka ndi nnupu-isi laghachi n'amamihe nke ndi ezi omume; iji dozie ndi mmadu e kwadebere maka Onyenwe anyị. Zekaraia wee si mmụọ-ozi ahụ, Olee otu m ga-esi mara nke a? N'ihì na abụ m agadi nwoke, nwunye m emeela agadi nke ukwu. Mmụọ-ozi ahụ wee zaa si ya, Abụ m Gabriel, onye na-eguzo n'ihu Chineke; e zitekwara m ikwuru gị okwu, na igosi gị ozi oma ndi a. Luk 1:11–19.

Zekaraya nwere obi abuo na ozi nke Ilaija ahụ ga-abia ga-emezu.

Lee, aga m ezitere unu Ilaija onye-amuma tupu obibia nke ubochi ukwu ahụ na nke di egwu nke Onyenwe anyi: O ga-eme ka obi ndi nna laghachikwute umu ha, na obi umu ahụ laghachikwute ndi nna ha, ka m wee ghara ibia tie uwa ahụ ihe obubu onu. Malakai 4:5, 6.

Nwannaanyi White, n'ihe metutara idechi nke Ezikiel n'isi nke itoolu, kowara ihe kpatara e jiri mee ka ekweghi ekwe Zekaraya buru ihe nnochianya nke ndi ndu uka Seventh-day Adventist nke Laodisia.

“Ndi otu ahụ ndi na-adighi ahụ onwe ha ka o na-ewute ha n'ihì ndoda ime mmụọ nke ha, ma o bukwana ndi na-adighi akwa akwa n'ihì mmehie nke ndi ozo, a ga-ahapu ha n'enweghi akara nke Chineke. Onyenwe anyi na-enye ndi ozi Ya, ndi ikom ahụ ndi ji ngwa agha igbu mmadu n'aka ha, iwu, si: ‘Soronu ya gafee n'obodo ahụ, tigbukwaa: ka anya unu ghara izoputa, unu enwekwala ebere: gbupunu kpamkpam ndi agadi na ndi na-eto eto, ma umu agboghọ na umuntakiri, na umuanyi: ma unu abiarula nso nwoke obula onye akara ahụ di n'ahụ ya; malitekwa n'ebe nso M. Mgbe ahụ ha malitere n'ebe ndi ikom agadi ahụ nọ, ndi nọ n'ihu ulo ahụ.’”

“N'ebe a ka anyi na-ahụ na nzuko ahụ—ebe nso nke Onyenwe anyi—bu ndi mbu nwetara ihe otiti nke iwe Chineke. Ndi okenye ahụ, ndi Chineke nyere nnukwu ihè ma burukwa ndi guzoro dika ndi nche nke odimma ime mmụọ nke ndi mmadu, rara ntukwasị obi e tinyere n'aka ha nye. Ha ewerela onodu na o dighi mkpa ka anyi na-atu anya oru ebube na ngosiputa puru iche nke ike Chineke dika n'ubochi ndi gara aga. Oge agbanweela. Okwu ndi a na-eme ka ekweghi ekwe ha sie ike, ha wee si: Onyenwe anyi agaghi eme ezi ihe, o gaghi kwa eme ihe ojoo. O juputara n'ebere nke ukwu ime ka o leta ndi ya na ikpe. N'uzo di otu a, ‘Udo na nchekwa’ bu mkpu nke ndi ikom ndi na-agaghikwa ebuli olu ha ozo dika opi iji gosi ndi Chineke mmehie ha na ulo Jekob mmehie ha. Nkita ndi a dara ogbi nke na-achoghi ikwo akwa bu ndi ahụ na-anata nkweghachi omume ziri ezi nke Chineke e kpasuru iwe. Ndi ikom, umu agboghọ, na

umuntakiri na-ala n'iyi onu." Testimonies, volume 5, 211.

Zakaraia nwere obi abuo banyere ozi nke mmuo-ozi nke ato, nke bu ozi Ilaia nke na-emeghari akuko ihe mere eme nke Jon Onye Na-eme Baptizim nakwa akuko ihe mere eme nke William Miller.

Onwa Ise

Elisabeth zoro ime ya ruo onwa ise.

Mgbe ubochi ndi ahụ gasiri, nwunye ya bu Elisabeth turu ime, wee zoo onwe ya onwa ise, na-asi, Otu a ka Onyenwe anyi si mee m n'ubochi ndi ahụ mgbe O leliri m anya, iji wepu ihere m n'etiti mmadu. Ma n'onwa nke isii, e zigara mmuo ozi ahụ, bu Gabriel, site n'ebe Chineke no gaa n'obodo di na Galili, nke a na-akpo Nazaret. Luk 1:24–26.

Zakarias bu onye nke otu nke asato nke ndi nchuaia, nke kwekoro na ibi ugu nke nwa ya Jon n'ubochi nke asato, mgbe Zakarias ga-ekwukwa ozo. Ya na nwa ya Jon nochiri anya mkpuruobi asato ahụ ndi no n'ugbo Noa, ndi e zoro puo n'onwu nke mmiri iju mmiri wetara ruo onwa ise, ma o bu ubochi iri na nari ise. Ubochi iri na nari ise ahụ nke ime nwa na nke mmiri iju mmiri kwekoro na oge abuo nke onwa ise di na Mkpughe 9.

Zakaraia na nwa ya nwoke Jon na-anochikwa anya oge uka nke asaa nke Laodisia na-agafe banye n'uka nke asato nke Filadelfia. Site n'ozu Zakaraia n'oge nke otu nke asato ruo n'ibi ugu nwa ya nwoke Jon n'ubochi nke asato, a na-anochi anya oge amuma, ebe onu ogugu asato na-akowaputa mmalite na ogwugwu. N'ime oge amuma ahụ, e nwere oge onwa ise nke na-anochi anya oge izochi onwe.

"Ikwu okwu" nke amuma na-akowaputa iwu Uka Sonde nke na-abia n'oge na-adighi anya; ya mere, Zekaraya na-ekwu okwu n'oge iwu Uka Sonde, mgbe a kara akara n'ahu nwa ya nwoke, di ka e gosiri ya site n'omume ibi ugu. N'akuko ihe mere eme ahụ, tupu iwu Uka Sonde, mgbe Zekaraya na-ekwu okwu, na njedebe nke onwa ise, n'onwa nke isii Meri gara ileta Elizabet, Muo Nso wee tee Elizabet mmanu; onye ahụ, dika nwanyi, na-anochi anya ite mmanu nke nzuko Chineke onwa ano tupu iwu Uka Sonde nke na-abia n'oge na-adighi anya.

Meri biliri n'ubochi ndi ahụ, jiri oso gaa n'ogbe ugwu, banye n'otu obodo nke Juda; o banyere n'ulo Zekaraya, kelee Elizabet. O wee ruo, mgbe Elizabet nuru ekele Meri, nwa ahụ wuliri elu n'afọ ya; e wee juputa Elizabet na Muo Nso. O wee tie mkpu n'oke olu, si, Ngozi nadiri gi n'etiti umunwaanyi, ngozi nadikwa mkpuru nke afọ gi. Gini mere nke a ji dakwasị m, na nne nke Onyenwe m ga-abiakwute m? N'ihia na, lee, ozugbo olu ekele gi dara na nti m, nwa ahụ wuliri elu n'afọ m n'onu. Ngozi nadikwara nwanyi ahụ nke kwere: n'ihia na a ga-emezu ihe ndi ahụ e kwuru ya site n'aka Onyenwe anyi. Luk 1:39–45.

Ná ngwucha onwa ise gasiri, Elisabet gwara Meri okwu "n'olu ukwu," na-eto okwukwe Meri n'ozu Gebriel, nke n'ubochi ikpeazu bu ozi mmuo-ozi nke ato. Di Elisabet, bu Zekaraya, ekweghi, ma Meri ekweghi ekwe. Meri nuru ozi Gebriel onwa ise mgbe Zekaraya nuru ya, ya mere a na-akara okwukwe ya n'ozu mmuo-ozi nke ato di ka nke biara mgbe e kpughere ozi zoro ezo nke onwa ise.

Ozi zoro ezo nke ọnwà ise n'ụbọchị ikpeazụ bụ ọnwà ise mbụ nke Mkpughe isi nke itoolu amaokwu nke ise. Meri na-anọchi anya nzukọ nke ụbọchị ikpeazụ nke na-anabata ozi mmụọ-ozi nke atọ, nke ụnyere mkpughe pụrụ iché nke ọnwà ise obere oge tupu ikwusara iwu Sọnde nke na-abịa n'oge na-adịghị anya, nke na-eru ihe dị ka ọnwà anọ ka e mesiri.

N'ebe akara-uzọ nile nke nleta Meri, ije nke mmụọ-ozi mbụ na nke abụọ, nke Zekaraya na Elisabet nọchiri anya ya, na-ejikọta na ije nke mmụọ-ozi nke atọ nke Meri na Josef nọchiri anya ya. Zekaraya nọchiri anya onye ọchịchị sitere n'ụlọ-nsọpụrụ nke ekweghị ozi mmụọ-ozi nke atọ, ma Josef, onye ọkwá nkà, nọchiri anya ije nke ọrụ na-akwado onwe ya nọchiri anya ya. Adventism na-agwụ dika ọ malitere, ma ọ malitere dị ka ije, ọ bughị dị ka usoro ụka a haziri ahazi. Ije nke puku mmadụ iri anọ na anọ na puku anọ, nke Josef, Meri, na Kraịst nọchiri anya ya, bụ ndị ikwu kpomkwem nke ije ndị Millerite nke Zekaraya, Elisabet, na Jọn nọchiri anya ya, ma ekweghị-ekwe nke 1863 ka Zekaraya nọchiri anya ya. 1863 nọchiri anya ekweghị-ekwe n'ozị mmụọ-ozi mbụ na nke abụọ, ma ije nke mmụọ-ozi nke atọ nọchiri anya okwukwe nke Meri.

“E zitere ndị mmụọ ozi ka ha nyere mmụọ ozi ahụ dị ike nke si n'eluigwe bịa aka, m wee nụ olu ndị yiri ka ha na-ada ebe nile, ‘Sitenụ n'ime ya pụta, ndị m, ka unu ghara ibụ ndị na-eketa nmehie ya, ka unu ghara anata kwa ihe n'ime ihe otiti ya. N'ihì na mmehie ya eruola ruo n'eluigwe, Chineke echetakwala ajọ omume ya.’ Ozi a yiri ka ọ bụ mgbakwunye nye ozi nke atọ ahụ, na-esonyekwa ya dika mkpu etiti abalị siri sonyere ozi mmụọ ozi nke abụọ n'afọ 1844. Ebube Chineke dakwasiri ndị nsọ ahụ nwere ntachi obi, ndị nọkwa na-echere echere, ha wee jiri enweghị ụjọ nye idọ aka ná ntị ikpeazụ ahụ dị nsọ, na-ekwusa odịda Babilon ma na-akpọku ndị Chineke ka ha si n'ime ya pụta ka ha wee gbanahụ ikpe ya ahụ dị egwu.” Early Writings, 277.

Ejikọta ozi abụọ nọchiri anya ya site n'ileta Meri gara leta Elizabet, ma oge ahụ bịa mgbe a kpughere ọnwà ise ahụ e zoro ezo. Oge ahụ bụ ebe amụma abụọ jikọtara ma kwusaa ọnụ. Otu Elizabet kwusara, nke ọzọkwa Meri. Njikọ ozi abụọ ahụ na-akwawaputa mgbe mkpu etiti abalị jikọtara na ozi nke mmụọ-ozi nke abụọ, nke ahụ mekwara n'akukọ ihe mere eme nke ndị Milerait na nzukọ ogige Exeter.

Mgbe Elisabeth, ma e mesia Meri, kwusiri nkwpụta ha, “Meri we nọgide n'ebe ọ nọ ihe dị ka ọnwà atọ, wee laghachi n'ụlọ nke ya.” Luk 1:56. Oge ụbọchị iri isii na isii ahụ sitere na Exeter ruo n'Ọktoba 22, 1844 ka ọnwà anọ ahụ nọchiri anya ya, ndị kwusiri na iwu ụbọchị Sọnde nke na-abịa ngwa ngwa, mgbe Zekaraya kwuru okwu. Ọnwà anọ ahụ nọchiri anya oge nkwsa nke ozi mkpu etiti abalị, nke na-abịa mgbe ozi nke ọnwà ise zoro ezo gachara.

Ozi abụọ ahụ n'akukọ ihe mere eme nke ndị Millerite bụ ozi nke mmụọ ozi mbụ na nke abụọ, ma e nyere ozi nke mmụọ ozi mbụ ike site n'imezu amụma oge nke malitere n'oge ọnwà ise, nke e zoro akukọ ya ruo ụbọchị iri tupu mmezu ya na Ogoost 11, 1840, dị ka Josiah Litch siri kowaa ya. Inye ike nye ozi nke mmụọ ozi nke abụọ bụ mmezi nke amụma na-ezighị ezi nke 1843, nke mere na nzukọ ogige Exeter, dị ka Samuel Snow siri kowaa ya.

A na-anọchi anya nkwsa nke ozi ahụ okpukpu abụọ nke mkpu etiti abalị dika oge dị mkpirikpi tupu e mechie ụzọ ahụ, nke n'akukọ Noa meghere oge ọnwà ise nke mechara na igbe ahụ nọduru

n'elu ugwu Ararat. Oge nkwusa nke mkpu etiti abali ahụ na-abia mgbe e mepechara akara nke onwa ise zoro ezo, nke bịa ụbọchị iri tupu Ogost 11, 1840, ọ biakwara mgbe Onyenwe anyị wepuru aka Ya n'elu ihe oyiyi ndị Ọ kpuchiri n'elu chaati 1843. Ụbọchị iri ahụ site n'Ogost 1 ruo 11 kwekọrọ na ụbọchị iri isii na isii site na Exeter ruo Oktoba 22, 1844, ma àmà ahụ okpukpu abụọ na-egosi mmeghe akara nke onwa ise zoro ezo, nke na-esonyere ya mmezi nke nkwusa na-ezighi ezi nke butere nkụda mmụọ mbụ, ọ na-emekwa mgbe Meri zutere ma kele Elisabet n'onwa nke isii.

N'iwu ụbọchị Sọnde, United States na-ekwu okwu dị ka dragon, inyinya ibu nke Islam na-ekwu okwu, ọhụụ Habakuk na-ekwukwa site n'ọnụ Jeremaya, Zekarya na Ezikiel. N'iwu ụbọchị Sọnde, Ezikiel bụ ihe-iriba-ama, ya mere na-anọchi anya ọkọlọtọ ahụ a na-ebuli elu n'iwu ụbọchị Sọnde. Abụọ n'ime ebe itoolu e ji okwu ahụ bụ “ihe-iriba-ama” mee ihe n'akwukwọ Ezikiel na-akọwa “ụbọchị izu ike” dị ka ihe-iriba-ama nke ido-nsọ, nke na-anọchi anya njikọta nke Chi na mmadụ.

Ma arurū m ihe n'ihia aha m, ka e wee ghara imerū ya emerū n'ihu ndi mba ọzọ, n'etiti ndi ha nọ, n'anya ndi m mere ka m mara onwe m nye ha, mgbe m na-ebuputa ha n'ala Ijipt. Ya mere, emere m ka ha si n'ala Ijipt puta, wee duru ha banye n'ozara. Enyekwara m ha ukpuru m, gosi ha kwa ikpe m di iche iche, nke o buru na mmadu emee ha, o ga-adị ndu n'ime ha.

Ozokwa kwa, enyere m ha sabbat m, ka o buru ihe iriba ama n'etiti m na ha, ka ha wee mata na abụ m Onyenwe anyi nke na-edo ha nsọ. Ma ulọ Izrel nupururu m isi n'ozara: ha ejeghi ije n'iwu m nile, ha wee leda ikpe m anya, nke ma o buru na mmadu emee ha, o ga-adị ndu site n'ime ha; sabbat m kwa ka ha meruru emerū nke ukwu: mgbe ahụ ka m kwuru na m ga-awukwasị ha onuma m n'ozara, ikpochapu ha. Ma aruputara m n'ihia aha m, ka e wee ghara imebi ya n'ihu ndi mba ọzọ, n'ihu ndi ahụ ka m kpoputara ha. Ma kwa, weliri m aka m nye ha n'ozara, na agaghị m ebubata ha n'ala ahụ nke m nyere ha, nke mmiri ara ehi na mmanu ahụ na-asoba, nke bu ebube nke ala niile; N'ihia na ha ledara ikpe m anya, ha ejeghi kwa ije n'iwu m nile, kama ha meruru sabbat m emerū: n'ihia na obi ha sochiri arusi ha. Otu o sina di, anya m chebere ha ka m ghara ibibi ha, o dighi kwa m kpochapu ha kpamkpam n'ozara. Ma asiri m umu ha n'ozara, Unu ejela ije n'iwu nna unu ha, unu edebekwala ikpe ha, unu ejikwala arusi ha meruo onwe unu: Abụ m Onyenwe anyi bu Chineke unu; jeenu ije n'iwu m nile, debenu ikpe m, meekwa ha; Donsokwa sabbat m; ha ga-abukwa ihe iriba ama n'etiti m na unu, ka unu wee mata na abụ m Onyenwe anyi bu Chineke unu. Ezekiel 20:9–20.

Izikiel na-anochite anya ọkọlọtọ nke puku iri anọ na anọ ahụ, ma ihe iriba ama nke idi nsọ jikọtara ya na mmadụ bụ “ụbọchị izu ike” nke Onyenwe anyi. Izikiel bụ ihe iriba ama na mmalite nke nnochibido ahụ, ọ bukwere ihe iriba ama n'oge mbibi nke Jerusalem, mgbe a weliri ya elu dika ọkọlọtọ. Na mmalite nke nnochibido ahụ, ndi juru ihu na inu, ndi na-emeto “ụbọchị izu ike” Ya, bukwere ihe iriba ama.

Mgbe ahụ, ufodu n'ime ndi okenye Izrel biakwutere m, wee nodu ala n'ihu m. Okwu nke Onyenweanyi wee biakwute m, si, Nwa nke mmadu, ndi ikom a eguzobewo arusi ha n'ime obi ha, ha edobewokwa ihe isu ngongo nke ajo omume ha n'ihu ha: o kwesi ka ha juo m ase ma oli? Ya mere, gwa ha okwu, sikwa ha, Otú a ka Onye-nwe Chineke kwuru; Onye obula n'ulo Izrel nke guzobere arusi ya n'ime obi ya, ma debe ihe isu ngongo nke ajo omume ya n'ihu ya,

ma biakwute onye-amuma; Mụ onwe m, Onyenweanyi, ga-aza onye ahụ biakwutere m dị ka ịdị ukwu nke otutu arusi ya si di; Ka m wee jide ulo Izrel n'obi ha n'onwe ha, n'ihu na ha nile esitela n'ebe m no puo site n'arusi ha.

Ya mere, gwa ulo Izrel okwu, si, Otú a ka Onyenwe anyi Jehova kwuru: Chegharianu, si n'arusi unu laghachinu; sikwanu n'ihe aru nile unu chigharia ihu unu. N'ihu na onye o bua nke ulo Izrel, maobu onye obia nke bi na Izrel, nke kewapuru onwe ya n'ebe m no, ma guzobe arusi ya n'obi ya, ma dobe ihe isu ngongo nke ajo omume ya n'ihu ya, ma biakwute onye amuma iju ya ase banyere m; mụ onwe m, Jehova, ga-aza ya. Aga m echekwa ihu m imegide nwoke ahụ, mee ya ihe iriba ama na ilu, m ga-ebipukwa ya n'etiti ndi m; unu ga-amakwa na abu m Jehova. Ma o buru na aghogbuwo onye amuma mgbe o kwuru okwu, mụ onwe m, Jehova, aghogbuola onye amuma ahụ; aga m esetikwasikwa aka m n'ahu ya, bibie ya site n'etiti ndi m Izrel. Ha ga-ebukwa ntaramahuhu nke ajo omume ha: ntaramahuhu nke onye amuma ga-adikwa ka ntaramahuhu nke onye na-acho ya; ka ulo Izrel ghara isi n'ebe m no kpafuo ozo, ma ghara kwa iji njehie ha nile meruo onwe ha ozo; kama ka ha buru ndi m, m wee buru Chineke ha, ka Onyenwe anyi Jehova kwuru. Ezikiel 14:1-11.

Na Nashville, ndi no n'ime uka Laodisia nke Seventh-day Adventist ndi na-ekweghi ekwe di ka Zekaraya; ndi "were onodu ahụ na anyi ekwesighi ile anya maka oru ebube na ngosiputa putara ihe nke ike Chineke dika n'ubochi ndi gara aga," dika e si anochi anya ya site n'afọ 1840 ruo 1844, ndi no n'ezí Adventizim ga-aju ha ihe mere ha ji ada inye ido aka na nti. Ha aghowo "ihe iriba ama" nke ozi ugha nke udo na nchekwa, nke na-akara nkewa nke ndi amamihe na ndi nzuzu di ka e si anochi anya ya n'ulokwu abuo ahụ na-emege onwe ha n'ogbakọ maa ulokwu Exeter. Ha na-ebu "ihe iriba ama" nke ikpere arusi na nnupisi, ebe Ezikiel na-ebu ezi ozi amuma nke ido aka na nti. N'ogwugwu nke nnochibido ahụ, mgbe a bibiri Jerusalem, nke na-anochi anya iwu ubochi Sode, ihe iriba ama nke nnupisi bu akara nke anu ohia ahụ, ma ihe iriba ama nke nrube isi bu akara nke Chineke.

A mechiela oge nnwalezu emechiela kpamkpam n'ebe Adventism no n'Iwu Ubochi Uka, ma e nwere akara nke ndi ezi omume na nke ndi ajo omume a na-akara n'ebe ahụ. Mmechi nke oge nnwalezu n'Iwu Ubochi Uka nke na-abia n'oge na-adighi anya na-anochi anya mmechi nke oge nnwalezu mgbe Maikel biliri, ma n'ebe ahụ a na-anochi anya akara nke onwu nke igwe mmadu di ukwu site na Gog na Magog.

Ndi njem na-agafe n'ala ahụ, mgbe onye o bua huru okpukpu mmadu, mgbe ahụ o ga-eguzobe ihe iriba ama n'akuku ya, ruo mgbe ndi na-eli ozu eliela ya n'ndagwurugwu Hamongog. Ozokwa, aha obodo ahụ ga-abu Hamonah. N'uzo di otu a ka ha ga-esi mee ka ala ahụ di ocha. Ezikiel 39:15, 16.

A na-akowa ihe iriba ama nke ogbugba ndu n'isi nke iri ato na asaa nke Ezikiel, ebe a na-eme ka ndagwurugwu okpukpu ndi nwuru anwu diri ndu, a na-ejikokwa mkpara abuo ahụ. A na-eme ka okpukpu ndi ahụ diri ndu site n'ozu nke Islam, nke ikuku ano ahụ na-anochi anya ya, si otu a na-egosi Ogost 11, 1840. A na-ejiko mkpara abuo ahụ ka ha buru otu, si otu a na-anochi anya ijikota ozi nke mmuo ozi nke abuo na ozi nke mkpu etiti abali. Okpukpu ndi ahụ bu inye ike nke mmuo ozi mbu, mkpara abuo ahukwa bu inye ike nke mmuo ozi nke abuo. Mgbe nke ahụ gasiri,

ndị Chineke ghorọ ndị Ya a hoputara n'ubochi ikpeazu dika ndi ogbugba ndu Ya, nke Jon na-anochi anya ya, dika otu nari na puku iri anọ na anọ.

Ozokwa, aga m eme ha ogbugba ndu nke udo; o ga-abu ogbugba ndu ebighi ebi nye ha: aga m edobe ha, mekwaa ka ha baa uba, ma dobe ebe nsọ m n'etiti ha ruo mgbe ebighi ebi. Uloikwu m ga-anonyekwa n'etiti ha: ee, m ga-abu Chineke ha, ha onwe ha ga-abukwa ndi m. Mba ndi ozọ ga-amakwa na mu onwe m, Jehova, na-edo Israel nsọ, mgbe ebe nsọ m ga-anọ n'etiti ha ruo mgbe ebighi ebi. Ezekiel 37:26–28.

A na-anochi anya njikota nke Ibu-Chineke na idi mmadu n'uzo di iche iche n'ime Okwu Chineke, otu n'ime ihe atụ ya bu mgbe a na-ejikota “ebe ewusiri ike nke mkpuru obi” nke di n'ime odidi di elu nke mmadu na ebe ewusiri ike nke ebe nsọ Chineke. Mgbe a jikotara uloeze nke eluigwe nke na-anochi anya ebe ewusiri ike Chineke na ebe ewusiri ike nke odidi di elu nke mmadu, a na- “edo ndi Chineke nsọ,” O na-ebikwa “n'etiti ha ruo mgbe ebighi ebi.”

Mgbe isi nke iri ato na asaa gachara, Ezikiel we putara isi nke iri ato na asato na iri ato na itoolu, ebe o ji Gog na Magog mee ihe nnochianya nke njiko nke umu mmadu ndi no n'ezị ndi Chineke hoputara n'ogbugba-ndu Ya. N'isi nke iri anọ, a na-anochi anya ndi nke ogbugba-ndu ahụ nke isi nke iri ato na asaa dika ulo nsọ nke juputara uwa nile. Isi nke iri ato na asato ruo iri anọ na-anochi anya ibili elu nke ndi nke ogbugba-ndu Chineke n'ubochi ikpeazu, dika onugugu 38 na 40 si anochi anya ya.

Anyi ga-aga n'ihu n'ihe ndi a n'isiokwu na-esonu.